

over, hvormeget Toldfriheden har udgjort aarligt for Fabriken, ikke er vanskeligt at gjore; men det er derimod tvivlsomt, hvorledes Godtgjorelsen skal beregnes. Den kan naturligvis beregnes paa flere forskjellige Maader, og det er navnlig med Hensyn dertil, at det vel kunde være hensigtsmæssigt for Fabriken at komme til et Forlig. Naar man betragter en saadan Toldfrihed og Indtagten deraf i eet Aar og gjør en Beregning for et vist Aaremaal — jeg vil antage 10 til 12 Aar — og sammenlægger denne Sum med Renter og Rentens Renter, saa maa man, for at Erstatningen skulde svare dertil, beregnet efter 4 pCts. Rentefod, discontere den Sum tilbage, da der strax udbetales. Men jeg troer ikke, det er givet, for hvilket Aaremaal Beregningen skal skee; og det er just med Hensyn dertil, at jeg har troet, at der var Anledning for Fabriken til at gaae ind paa en Dverenskøft. Vil derimod Fabriken, naar den ingen Erstatning kan faae for Toldfrihed for Jernet, lade Sagen gaae til Proces, da forekommer det mig, at Finantsministeriet er stillet saaledes, at det ikke kan komme til at tage Hensyn til nogen Erstatning for Jernet. Det forekommer mig vel, efter hvad den meget ærede Minister ytrede om, at, naar Lovudkastet gaaer igjennem, saaledes som det er fremkommet fra Regjeringen, man da vel kunde tage Hensyn til dette Spørgsmaal om Erstatning for Jernet; men deri vil der ligge en Indrømmelse fra Ministeriets Side af, at der dog tilkommer nogen Godtgjorelse derfor, og det er dette, som det forekommer mig ikke vilde være hensigtsmæssigt.

Finantsministeren: Den sidste Slutning forekommer mig ikke begrundet. Der vil fra Ministeriets Side ikke ligge Videre i den Omstændighed, at man tager Hensyn til Spørgsmaalet om det norske Jern, end en Indrømmelse af, at Spørgsmaalet er tvivlsomt, men ikke af, at Vedkommende have Ret; thi da maatte man i alt Fald være beredt paa, at der blev givet Erstatning for norsk Jern efter de samme Regler som for de øvrige Artikler, for hvilke der tvivlsomt tilkommer Vedkommende Erstatning. Men netop efter den Maade, hvorpaa Sagen nu er stillet, kan der

ikke være Spørgsmaal om at gaae en Middelvei. Man kunde ellers tænke sig, at man f. Ex. kunde blive enig med Geværfabriken, paa Grund af, at Spørgsmaalet var saa tvivlsomt, om at dele halvt, saaledes at man kun tog den halve Import af det norske Jern i Betragtning, medens man tog den fulde Import af de andre Artikler i Betragtning, og der kan saaledes tænkes forskjellige Grundlag for en Dverenskøft, der kunde komme istand, naar Sagen af Regjeringen blev tagen paa den Maade, som oprindeligt var paatænkt; men efter den Argumentation, der foreligger i Udvalgets Betænkning, maa jeg derimod, naar Loven faaer den Skikkelse, som Udvalget har foreslaaet, ansee Regjeringen for aldeles uberegtiget til at gaae en saadan Middelvei, og maa altsaa paa det Bestemteste paastaae, at ved Beregningen over, hvilken Erstatning der skal tilkomme Fabriken ifølge Stjødet af 1769, norsk Jern udelukkes, indtil der er faaet Dom for det Modsatte. Forresten kan det være Finantsministeriet aldeles det Samme; foretrækker man denne Wei, for at være vis paa ikke at give for Meget, men hvorved man dog udsætter sig for at komme til at give Mere end ellers ved en Dverenskøft, da gjør det ikke Videre til Sagen; man faaer kun een Proces foruden de flere, der for det Offentliges Regning maae føres.

Udføeren: Jeg skal blot tilføie, at, da Udvalget ikke har kunnet komme til Erkjendelse af, at Retten til Erstatning for fremmed Jern med Hensyn til Kronborg Geværfabrik var tvivlsom, saa har det naturligvis heller ikke kunnet komme til nogen anden Indstilling end den, som allerede er udhøvet af den ærede Minister, at der ikke kunde være Tale om nogen Erstatning for Toldfrihed for Jernet. De Grunde, som Udvalget har troet tale for denne Mening, ere blevne fremsatte, hvorimod jeg ikke har bemærket noget Forsøg paa at modbevise disse Grunde; den meget ærede Minister har kun anført, at han ansaae Dvæstionen for tvivlsom.

Finantsministeren: Jeg antager, at Grundene fremgaae af selve Udvalgets Betænkning, og det har aldrig kunnet falde mig ind, at Udvalget ansaae Dvæstionen for ikke